

Istentisztelet – Szentháromság ünnepe utáni negyedik vasárnapon

Budapest-Fasor, 2020. július 5. 11:00; MGyTK

Az ünnep igéi: Egymás terhét hordozzátok, és így töltsétek be Krisztus törvényét. (Gal 6,2) Nagy a te irgalmad, Uram, és minden parancsolatod szilárd! (Zsolt 119,151b.156a)

Lekció/olvasmány: Lk 6,36-42

Jézus mondja: *Legyetek irgalmasok, amint a ti Atyátok is irgalmas! Ne ítéljetek, és nem ítéltettek. Ne kárhoztassatok, és nem lesz kárhoztatásotok. Bocsássatok meg, és nektek is megbocsáttatik. Adjatok, és adatik nektek: jó, megnyomott, megrázott, megtetézett mértékkel adnak öletekbe. Mert amilyen mértékkel ti mérték, olyan mértékkel mérnek viszonzásul nektek. Példázatot is mondott nekik: Vajon vezethet-e vak világtalant? Nem esnek-e mindketten verembe? A tanítvány nem feljebb való mesterénél; de aki teljesen felkészült, az mind olyan lesz, mint a mestere. Miért nézed a szálkát a testvéred szemében, a saját szemedben pedig még a gerendát sem veszed észre? Hogyan mondhatod testvérednek: Testvérem, hadd vegyem ki szemedből a szálkát! – mikor a saját szemedben nem látod a gerendát? Képmutató, előbb vedd ki a gerendát a saját szemedből, és akkor jól fogsz látni ahhoz, hogy kivehesd a szálkát testvéred szeméből.*

Textus/a prédikáció alapigéje: Róm 2,14-24 – A törvény nélkül és a törvény alatt élők bűnössége

Mert amikor a törvényt nem ismerő népek természetükből fakadóan cselekszik azt, amit a törvény követel, akkor ezek a törvény nélküliek önmagukban hordozzák a törvényt. Ezzel azt bizonyítják, hogy a törvény cselekedete a szívükbe van írva, bizonyossága ennek lelkiismeretük és gondolataik, melyek hol vádolják, hol felmentik őket azon a napon, amelyen megítéli Isten az emberek titkait az én evangéliumom szerint Krisztus Jézus által.

Ha pedig te zsidónak nevezed magadat, aki a törvényre hagyatkozol, és Istennel dicsekszel, és ismered az ő akaratát, és el tudod dönteni, mi a helyes, hiszen megtanultad a törvényből; és meg vagy győződve arról is, hogy te a vakok vezetője vagy, a sötétben járók világossága, az oktalanok nevelője, a kiskorúak tanítója, mert tied a törvényben megtestesült ismeret és igazság: ha tehát mást tanítasz, önmagadat nem tanítod? Aki hirdeted: ne lopj, lopsz? Aki azt mondod: ne paráználkoddj, paráználkods? Aki utálod a bálványokat, templomrabló vagy? Aki a törvénnyel dicsekszel, törvényszegéssel meggyalázod Istent? Bizony „miattatok gyalázzák Isten nevét a népek között”, amint meg van írva.

Kedves Testvérek!

Luther azt mondta Pál Római leveléről, hogy az az Újszövetség fődarabja, a legtisztább evangélium. Missziói igehirdetését foglalta benne össze az apostol. Ennek tanításával vezetett Krisztushoz embereket és alapított gyülekezeteket. Rómába is készült, az akkori világ fővárosába, a görög-római kultúra központjába, hogy az ottani, hellenista műveltségű lakosoknak is hirdesse az evangéliumot. Azt, hogy Jézuson keresztül Isten kegyelmet és békességet, igazságot és üdvösséget küld és üzen a világnak. (Scholz, 10-11. o.)

Pál apostol nagyjából Jézussal egy időben, a mai Törökország területén fekvő, jelentős kereskedelemmel és filozófiai iskolával rendelkező Tarzuszban született. A görög és a latin nyelv ismeretét innen hozta magával. Apja római polgárjoggal rendelkezett, így maga Pál is. Családjá régi izraeli család volt, Benjámintörzsből (Róm 11,1), akik diaszpóra-zsidó mivoltukban is ragaszkodtak az ősi hagyományokhoz, és ebben a szellemben neveltették gyermeküket is – először itt, Tarzuszban, majd később Jeruzsálemben. Mivel Pálban rendkívüli buzgóság élt atyái hagyományai iránt (Gal 1,14; Fil 3,5), a farizeusokhoz csatlakozott, Jeruzsálemben pedig Gamálielnek,

a kor leghíresebb írástudójának lett a tanítványa (ApCsel 22,3). A Filippi levélben így vall önmagáról (3,5-6): *nyolcadik napon metéltek körül, Izrael népéből, Benjámintörzsből származom, héber a héberek közül, törvény szempontjából farizeus, buzgóság szempontjából az egyház üldözője, a törvényben követelt igazság szempontjából feddhetetlen voltam.*

Nem tudjuk, hogy Pál találkozott-e személyesen Jézussal. Az valószínűbb, hogy nem. A kereszténységgel, Jézus tanítványaival való első komoly találkozása István vértanú elítélésekor és halálakor történt. Az ítélet végrehajtásánál ő őrizte a követ dobáló tanúk ruháit (ApCsel 7,58). Ez talán arra is utal, hogy valamiféle hivatalos szerepe volt a kivégzésnél. Az ApCsel 26,10 arról is szól, hogy némely halálos ítélethez szavazatával is hozzájárult – ez azonban még István megkövezésére aligha volt érvényes. Saul István elítélését nyitánynak tekintette, és először Jeruzsálemben üldözte inkvizítori buzgalommal Jézus híveit (ApCsel 8,3); majd Damaszkuszban. Ehhez ajánlólevelet is kért a főpapoktól.

Az egész életét megváltoztató megtérés-élményét ezen a Damaszkusz felé vezető úton élte át. Látomásban Jézus Krisztus jelent meg előtte – ő pedig meghódolt az élő és őt földre sújtó isteni hatalom előtt.

Átértékelte egész addigi életét és tevékenységét. Jézus ettől kezdve nem az elítélt hamis próféta, hanem a feltámadott Úr lett számára. És bár ezt az új – mert újjászületett – Pált zsidók és keresztények egyaránt gyanakvással fogadták, ő innentől kezdve azt hirdette: *nem tudok közzétenni másról, csak Jézus Krisztusról, róla is mint a megfeszítettéről.* (1Kor 2,2) Ami addig nekem nyereség volt, kárnak ítéltém Krisztusért .... az én Uram ismeretének páratlan nagyságáért. Őerte kárba veszni hagytam és szemétnek ítélek mindent, ... hogy kitűnjék rólam őáltala: nincsen saját igazságom a törvény alapján, hanem a Krisztusba vetett hit által Istentől van igazságom a hit alapján. (Fil 3,7-9)

Pál a törvényben, a zsidóság legbecsesebb ajándékában az istenismeret és a tiszta igazság sűrített formáját látta. Amellyel Izraelnek a pogányok, a sötétben járók világosságává kellett volna válnia. Vakok vezetőjévé, oktalanok nevelőjévé, kiskorúak tanítójává. Később azonban – biztosan nem kevés szívfájdalommal – belátta, hogy közülük sokan nem ezzel világítottak, hanem a törvényszegéseikkel, a legegységibb erkölcsi parancsolatok áthágásaival.

Aki a törvényre hagyatkozik, és Istennel dicsekszel, és ismered az ő akaratát, és el tudod dönteni, mi a helyes, hiszen megtanultad a törvényből; és meg vagy győződve arról, hogy tied a törvényben megtestesült ismeret és igazság: ha tehát mást tanítasz, önmagadat nem tanítod? Aki hirdeted: ne lopj, lopsz? Aki azt mondod: ne paráználkodj, paráználkods? Aki utáld a bálványokat, templomrablól vagy? Aki a törvénnyel dicsekszel, törvényszegéseddal meggyalázod Istent? Bizony „miattatok gyalázzák Isten nevét a népek között”.

Nagyon súlyos, nagyon sötét szavak ezek. Hasonlítanak Jézus groteszk szálka-gerenda hasonlatához, amit ma az oltár előtt olvastunk fel, és amelyben egy olyan ember akarja valaki másnak a hibájára, tévedésére felhívni a figyelmet, azaz észrevenni szemében az alig látható szálkát, aki maga semmivel sem különb annál, akit épp megítél vagy kiigazít, akinek gerenda lóg ki a szeméből, aki jobban tenné, ha inkább csendben maradna és magába nézne.

A Pál apostol és Jézus által egyaránt bírált kegyes, de sokszor kegyetlen és képmutató farizeusokban az egyház, a keresztény közösségek és mi magunk is mind magunkra ismerhetünk. Pál apostol a kereszténység hajnalán, kétezer évvel ezelőtt még azért fes-

tette meg a törvény nélkül élő pogányság és a törvénnyel helytelenül élő zsidóság képét oly sötétre, hogy belőle a keresztények új közössége annál inkább kiragyogjon. Az azóta eltelt hosszú idő visszas egyháztörténeti eseményei és az azóta élt egyes keresztény emberek – köztük az enyém – szintén visszas élete láttán a feddése ma talán így hangozna: Keresztények! Miattatok gyalázzák az egyházat és Isten nevét a világban! Ti, akiknek az orvosságot, a vakcinát, az ellenszert kellene szolgáltatnotok a világ megannyi kínjára, gonoszságára, bűnére – mint járványra –, magatok is megfertőződtek és a kór terjesztőivé lettek!

Pál azt mondta: *Megítéli Isten az emberek titkait.* Jézus azt mondta *“Ne ítéljétek és nem ítéltettek!”* Az ítélet kimondása tehát Istene. Nem a miénk. Egyáltalán ne ítéljük meg, ne ítéljük el ezért senki embertársunkat. Mert, ahogy Reményik is mondja: „Mi olyan együgyűn ítélünk / S a dolgok olyan bonyolultak.” (Ne ítélj!) Inkább arra gondoljunk, hogy nekünk magunknak is meg kell majd állnunk Isten ítélőszéke előtt. Az ő ítélete pedig attól függ majd, hogy mennyire voltunk irgalmasok, megbocsátók, mindent jóra magyarázni akarók, Isten törvénye és akaratára szerint élők és cselekvők.

Egyetlen dologra kapunk csak zöld utat Istentől: az önvizsgálatra, az önkritikára, a gyónásra, a bűnvalásra, a saját házunk tájékán, a saját portánkon való lelkes söprögetésre. Ha komolyan vesszük, oly nagy és nehéz feladat lesz ez már önmagában is, hogy valószínűleg másra nem is jut majd időnk. És jól is van ez így.

A római levelet Scholz László lelkész a budapest-zuglói templom szószékén sorozatban végigvette 1948-52 között, havonta egyszer, vasárnap délelőtt. Könyv formájában is megjelentek ezek az igehirdetések *Az evangélium Pál szerint* címmel. A mai szakasszal kapcsolatos gondolatait ezekkel a szavakkal zárta: „Tedd azért kezedet a szádra, nemuljon el minden kifogásod, hallgasson el minden ellenvetésed, ne állj ellene olyan szívósan, megátalkodottan az ige pörölycsapásainak, hanem add meg magad bűnbánattal megvallván: nincs, aki jót cselekedjék, nincsen csak egy is; én sem vagyok az; igazíts meg engem, Uram!” Imádkozzunk!

Istenünk! Kérünk, taníts minket, hogy alázattal különbnek tartjuk egymást magunknál. Erősítsd hitünket, amely által Krisztusért, gyarló és bűnös voltunk ellenére is igaznak látsz minket. Add meg nekünk, hogy a világ világossága legyen a szavainkkal és az életünkkel – aminek nyomán nem távolabb, hanem közelebb kerülnek hozzád mások is. Ámen.

Ének: 473,4. Megváltottál, Jézus, önnön véredben. Könyörülj most fáradt, gyarló népeden! Legyünk végre azzá, mi benned vagyunk: Vonzó látvány, íz, fény - úgy lesz holnapunk!